

ساله شریفی

زیر درختان قبلی

۲۳ مهر - ۱۷ آبان ۱۴۰۰

Sale Sharifi

Under Preceding Trees

October 15 - November 8, 2021

 soocontemporary.com

 info@soocontemporary.com

 No. 30, Bamshad Alley, Pourmoussa St.,
Somayeh St., Haft-e-Tir Sq.

۰۲۱ - ۸۸۸۰۹۸۰۸

میدان هفت تیر، خیابان ویلا، خیابان سمیه،
خیابان پورموسی، نبش کوچه بامشاد، پلاک 30

مجموعه‌ی «زیر درختان قبلی» حاصل جستجویم در باغ ایرانی‌ست؛ با علاقه‌مندی تاریخی و تمرکزی بیشتر بر دوران صفویه و قاجار. دست ساخته‌های انسانی باغ‌ها را از کارهایم حذف کرده‌ام و خودم را در موقعیت یادآوری چیزهایی که از نزدیک ندیده‌ام قرار داده‌ام. برای این یادآوری به آنچه از این باغ‌ها مانده است رفتم، از آن‌ها عکاسی کردم، عکس‌های قدیمی‌شان را پیدا کردم، تصاویر را با متون سیاحان قرون گذشته تطبیق دادم و از این مسیر کوشیدم گذشته را بازنمایی کنم. به نظرم یکی از نقاط اشتراک یادآوری چیزی و بازخوانی تاریخی آن، عدم شفافیت تصویری‌ست که در ذهنمان نقش می‌بندد. محو بودن درختان این مجموعه اشاره‌ای بر همین تاری گذشته است. «زیر درختان قبلی» شامل سه بخش است: نقاشی‌های درختان، نقاشی‌های گل‌ها، و چیدمان صدا و تصویر.

درختان

شاید نگرستن به تاج درختان از محدود مناظری در باغ ایرانی باشد که در طول سال‌ها ظاهرش تغییر چندانی نکرده، مگر در تراکم درختان. در آغاز، باغ‌ها در اختیار حاکمان بود. با گذر زمان، صاحب منصبان و ثروتمندان هم مالک باغ‌هایی شدند. در واقع، باغ مکانی خصوصی بود تا آنجا که در متون به جا مانده از ایرانیان فرنگ‌رفته‌ی عصر ناصری، با شرح فضایی مواجه می‌شویم که عناوینی از این دست دارند: «باغ عامه»، «تفرجگاه شهری»، «باغ عمومی»، و «گردشگاه عامه». این‌ها نخستین تعابیر از «پارک» برای ایرانیان‌اند: باغی که برای عموم مردم است، سیاحتگاهی بدون نیاز به خارج شدن از شهر! با پرداختن به تاج درختانی که دستکم مشابه‌شان را در باغ‌های عامه دیده‌ایم، به تصاویری آشنا از دیروز پرداخته‌ام؛ تصاویری محو و یادمحور از آنچه سلاطین سلف دیده‌اند.

گل‌ها

گل به عنوان بخشی جدانشدنی از فرهنگ تصویری و تفرج طلبانه‌ی ایرانیان، همواره برایم مورد توجه و حائز ارزش‌های گوناگونی بوده است. از «گل و مرغ» که شیوه‌ای بدیع و بی‌مثال از نقاشی تغزلی ایرانی‌ست تا نقش تزئینی گل‌ها در معماری صفویه، کاشی‌های هفت‌رنگ قاجاری، عکس‌های مظفرالدین شاه کنار بوته‌های گل، روایت معیرالممالک از علاقه‌ی رضا شاه به گل‌ها و حتی علاقه‌مندی بی‌رقیب دایمی جان ناپلئون به بوته‌ی نسترنش و بسیار بیش از این‌ها، همه بر نقش و اهمیت گل در فرهنگ و هنر ایران تأیید می‌آورند. در گل‌های مجموعه‌ی «زیر درختان قبلی»، چهار اثر بازآفرینی نقوشی‌ست از دسته گل‌هایی که در ورودی کاخ چهلستون اصفهان قرار دارند؛ که این چهار اثر با تغییراتی در رنگ و جزئیات همراهند اما فرم کلی وفادار به همان نقوش عهد صفوی‌ست. جایی در سفرنامه‌ی کوتاه صادق هدایت از اصفهان مربوط به سال ۱۳۱۱ می‌نویسد: «نقوش گل‌هایی در ورودی کاخ قرار دارند که روی آن‌ها گچ کشیده شده و رنگ آبی بر آن زده‌اند» (صادق هدایت، «اصفهان نصف جهان»، ۱۳۱۱). احتمالاً منظور هدایت همین دسته گل‌های نقاشی شده روی سنگ است و این جفای گچ کشیدن روی آن‌ها هم از ظلم ظل السلطان به یادگار مانده بوده؛ که البته بعدتر با مرمت دقیق بنا، گچ برداشته می‌شود و امروز در وضعیت مطلوبی قرار دارند. سه اثر در بخش گل‌های مجموعه متأثر از نقاشی‌های کاخ هشت بهشت اصفهان هستند که با تغییراتی بازآفرینی شده‌اند. پنج اثر نیز برداشتی شخصی از فرنگی‌سازی تکامل یافته‌ی نقاشی ایران در دوران پهلوی هستند، جایی که با وجود حفظ ریشه‌های تصویری ایرانی بیشترین ورود از سمت هنر غرب را شاهدیم و به خصوص در فرم‌ها طبیعت‌گرایانه‌تر رفتار می‌کنیم. این پنج اثر با عنوان کاخ باغ‌های مورد استفاده در دوران پهلوی نشانه‌گذاری شده‌اند و بیش‌تر رنگ آثار مبین معنایشان است.

ویدئو، صدا و چیدمان

روند مطالعاتی این مجموعه برایم جذابیت‌هایی ویژه داشت. سعی داشتم با ارائه‌ای غیر از نقاشی/طراحی این جذابیت‌ها را با مخاطب به اشتراک بگذارم. تصاویر، جمله‌ها، ایبات و طراحی‌های سردستی علاوه بر آثار نهایی همه با هم «زیر درختان قبلی» را شکل داده‌اند. در تلاش بودم از طریق ویدئو، صدا و چیدمان، روح مطالعاتی و کارگاهی این مجموعه را هم به نمایش وارد کنم.

Under Preceding Trees

"Under Preceding Trees" is the result of my recent explorations in the idea of the Persian Garden, with a special focus on Safavie (1501-1736) and Qajar (1789-1925) periods.

Unlike my previous series "Bygone Glory" which concentrated on the depiction of the elements of the Persian Garden, in the recent works I have omitted humanmade elements and instead imagined myself in situations to remember things that I have never actually seen.

For this act of remembrance, I have visited what is left of those gardens, photographed and documented them reviewed older images, compared them to related texts from the period, especially travelogues, and have thus tried to portray the past. I believe one of the shared aspects in remembering something and in reviewing its history is the vague image that is created in our minds. The blurry trees painted in this series are an allusion to the same effect and the murkiness of the past. The exhibition of "Under Preceding Trees" includes three components: paintings of trees, flower paintings, and an audiovisual installation.

Trees:

Among the different views one could potentially have in the Persian Garden, perhaps only one perspective has remained relatively unchanged throughout the years, aside from minor changes in the concentration of trees: the view looking at the crowns of trees. In the beginning, Persian Gardens were the properties of the rulers. Then members of courts and the rich elite acquired gardens of their own. Gardens were private properties, and by reviewing literature and travel writings by Iranians visiting Europe during the reign of Naser al-Din Shah Qajar, we encounter descriptions of public places under labels such as "People's Garden", "Place of Public Recreation Public Garden", and "People's Grounds."

These seem to have been the initial phrases describing "parks" for Iranians: a garden belonging to the public, or grounds that could be used for recreation or picnic, without the need to move outside the city. By painting tree crowns that we have indeed seen in public gardens, I have sought to depict familiar images of the past; blurry, memory-like pictures of what the rulers of yesterday enjoyed.

Flower

As an ever-present part of Iranian visual culture, I have visited and revisited flowers through my years of work as a painter. They are an essential part of Iranian art and culture; from "Gol-o Morgh [Flower and Bird]" school of Persian Painting, to the decorative role of flowers in Safavid-period architecture, multicolored tileworks of the Qajar period, Mozaffar ad-Din Shah Qajar's photographs sitting beside flowers and bushes, Moeer al-Mamalek's accounts about Reza Shah's fascination with flowers, and even My Uncle Napoleon's love for his rosa canina In the flowers of "Under Preceding Trees", four of the pieces are based on bouquet patterns on the entrance of Isfahan's Chehelsotoon Palace. The paintings differ from the originals in color and detail, but the general form has remained identical to the Safavid-period patterns.

In Sadegh Hedayats 1932 brief travelogue on his journey to Isfahan, he writes: "there are reliefs of flowers in the palace's entrance that are covered in plaster, and then painted over in blue (Sadegh Hedayat, Esfahan, Half of the World 1932).

Perhaps he was referring to the same flower bouquets and their being covered with plaster a sign of [Isfahan governor and Qajar prince] Zell-e Soltan's cruelty. These reliefs were later restored and are now in good condition Three of the flower pieces have been modeled after paintings in Isfahan's Hasht Behesht Palace Moreover, five pieces have been inspired by the evolution of Persian painting under Western influence during Pahlavi era (1925-1979).

In this revolution, while the traditional imagery remained intact, many aspects of Western styles were introduced and became prevalent, especially realistic forms. These five pieces are named after the palace/gardens that were frequented by the court and the administration officials during the Pahlavi era. Their color palettes have been subjectively composed according to the historical events.

Installation Audiovisual

In this series of works, my research process took me to exploring ideas that became increasingly fascinating. In order to share some of the experience, I have sought to go beyond the mediums of painting and drawing. In addition to its main pieces, "Under Preceding Trees" includes a variety of notes, images, pieces of poetry, and drafts. I have sought to present these through an audiovisual installation.

Sale Sharifi

Eshratabad, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-001)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Berelyan, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-002)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Yaqoot, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-003)

Toman 23.000.000

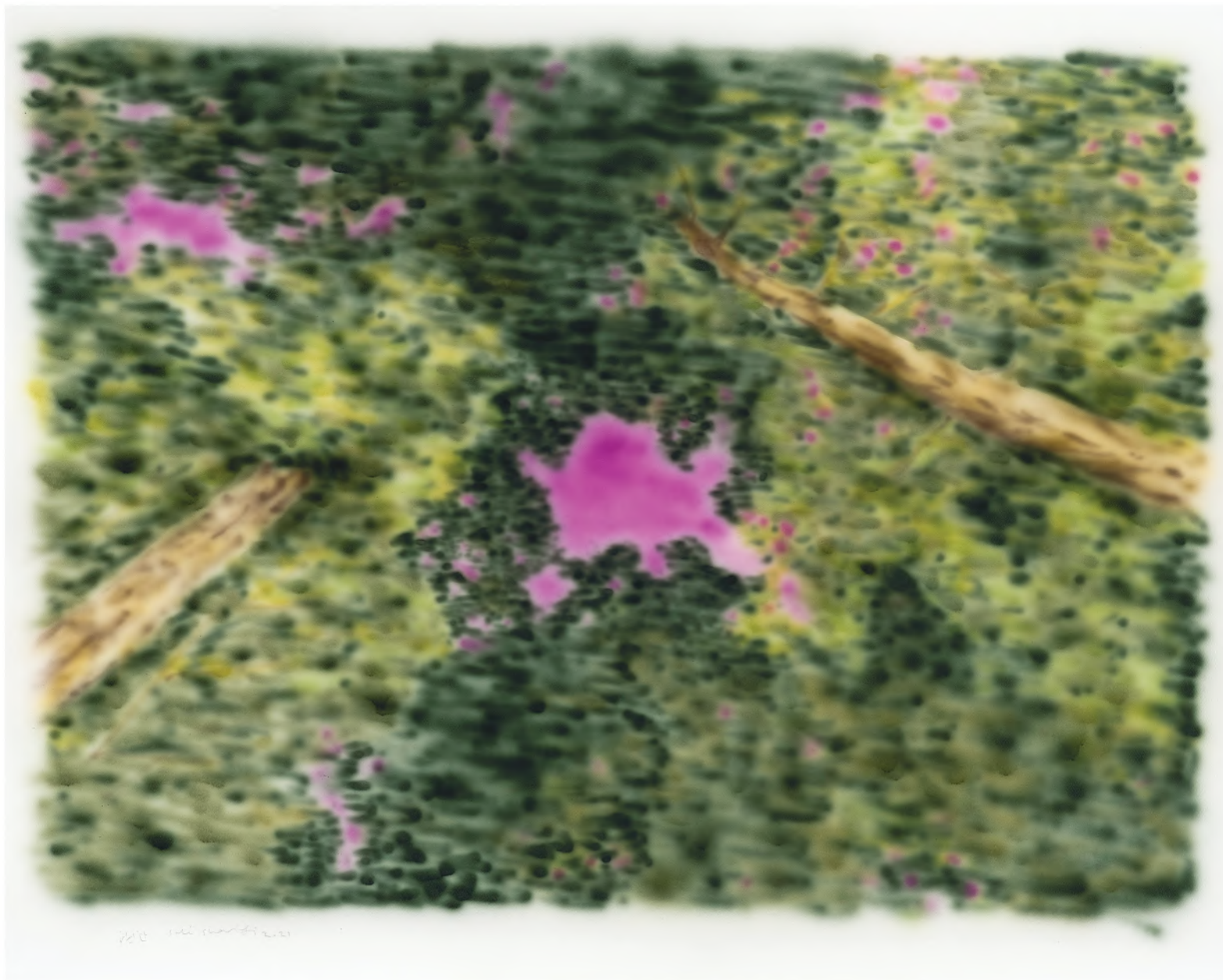

Sale Sharifi

Negarestan, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-004)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Persian Garden, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-005)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Ghasr e Qajar, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-006)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Golestan, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-007)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Saltanatabad, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-008)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Farahabad, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-009)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Takht e Qajar, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-010)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Etehadieh, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-011)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Sahebqaraniyeh, 2021
Acrylic on paper
120 x 150 cm
(00-1-13-012)

Toman 23.000.000

Sale Sharifi

Sahebqaraniyeh, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-013)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Niyavaran, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-014)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Golestan, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-015)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Marmar, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-016)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Saadabad, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-017)

Toman 12.500.000

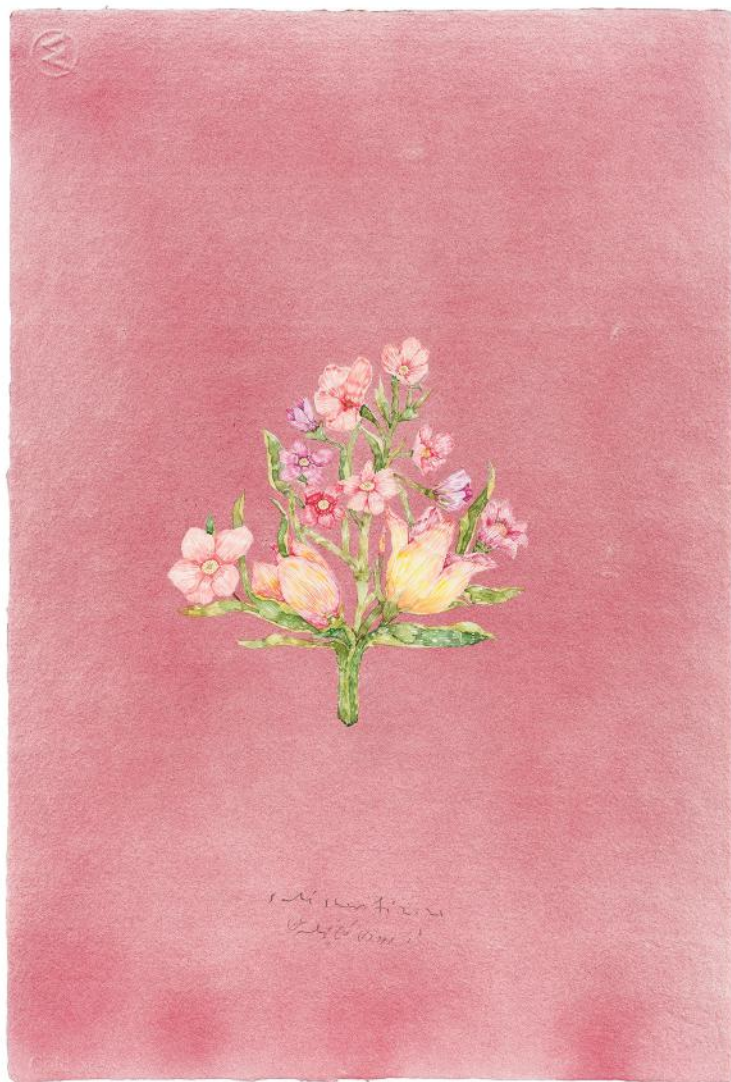

Sale Sharifi

Chehelsoton, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-018)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Chehelsotoon, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-019)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Chehelsotoon, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-020)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Chehelsotoon, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-021)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Hashtbehesht, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-022)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Hashtbehesht, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-023)

Toman 12.500.000

Sale Sharifi

Hashtbehesht, 2021
Mixed media on paper
56 x 38 cm
(00-1-13-024)

Toman 12.500.000

از شکوفایی باغ‌سازی در عهد صفوی چیزی جز وصف آن‌ها در سفرنامه‌های سیاحانی چون شاردن، تاورنیه و کمپفر در دسترس نداریم برای مثال نگاه کنید به ژان شاردن، «سیاحتنامه ی شاردن»، ترجمه‌ی محمد عباسی، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۳۵. اصفهان پس از حمله‌ی افغان به کلی از جلال و آبادی افتاد و بعدتر در دوران حاکمیت ظل‌السلطان ویرانی عظیمی متوجه باغ‌ها و بناهای مهم این شهر شد. پس از دوران صفوی، باغ‌سازی عصر قاجار در تهران و تبریز رونق یافت؛ تهران به جهت پایتختی و تبریز برای حضور ولیعهد در آنجا. مراودات ایران و غرب در عصر قاجار ساختار باغ‌ها را به کلی دگرگون کرد. به‌خصوص اشتیاق ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه در باب شناخت و شیوه‌ی پرورش گیاهان و درختان، منجر به تحولی در سیمای باغ ایرانی شد. در سفرهای پادشاهان قاجار به فرنگ، علی‌الخصوص مظفرالدین‌شاه، به دفعات دستور یادداشت کردن نام گیاهان و نهال درختان برای کاشتن‌شان در باغ‌های تهران داده می‌شد. از آورده‌های فرنگی مرتبط با باغ‌ها می‌توان به فواره‌های مجسمه‌ای، چراغ‌های الکتریسیته، صندلی و نیمکت‌های فانتزی، حصارکشی فولادی و از این دست جزئیات اشاره کرد که در تغییر چهره‌ی باغ‌ها بسیار مؤثر بودند غلامرضا جمال‌الدین، «باغ و باغ‌سازی در عصر قاجار»، انتشارات روزنه، ۱۳۹۹؛ محمد خدایی، «کاخ‌های قاجاریه در گذر زمان»، انتشارات ندای تاریخ، ۱۳۹۹.

نگریستن به باغ‌های دوران قاجار از منظر سیاحان غربی هم خالی از لطف نیست. یک نمونه سیاحتنامه‌ی فرد ریچاردز است که در آن باغ‌ها را این گونه شرح می‌دهد: «اولین نکته در مورد باغ‌های ایران این است که جنبه‌ی خصوصی دارند و از انظار پوشیده است، چه اینجاست که میزبان ایرانی معمولاً از مهمانان خود پذیرایی می‌کند. یک دیوار گلی که معمولاً مستطیل یا چهارگوش است آن را احاطه کرده است. روش آبیاری معمول در ایران باعث شده است که باغ‌های این کشور به صورت اشکالی با زوایایی قائمه درآیند. اگر بخواهیم فهرستی از آنچه در داخل این باغ‌ها می‌بینیم ترتیب دهیم نتیجه چنین می‌شود: تعدادی درخت، یک حوض که آب آن هنگام شب از بعضی درزهای آن پایین می‌رود و مقداری گل که آن‌ها را در باغچه‌ها عمل می‌آورند. طرح این باغچه‌ها که مانند دیوار به اشکال هندسی ساخته شده است، ساده نیست که پیچیده است و ممکن است هنرمندان ایرانی در تهیه‌ی این طرح‌ها تحت تأثیر حرفه‌ی عالی ایرانیان یعنی قالی‌بافی قرار گرفته باشند» «سفرنامه‌ی ایرانی»، فرد ریچاردز، ۱۹۳۱، ترجمه‌ی مهین دخت صبا، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۹۰.

درختان باغ‌های تهران

از عصر قاجار تاکنون، مهم‌ترین درخت باغ‌های تهران چنار بوده است. چنار با تنه‌ای قطور و شاخه‌های تو در تو سایه‌ی مطبوعی ایجاد می‌کند که مناسب تابستان‌های طولانی و گرم تهران بوده است. سیاحی به نام دکتر پولاک در سفرنامه‌اش شرح جالبی از چنارکاری در دوره‌ای خاص دارد. او می‌نویسد: «سلیقه‌ی جدید مردم تهران بیش‌تر متوجه درختانی بود که ارتفاع زیاد پیدا می‌کردند. درختی را که طبق قوانین طبیعی تکامل می‌خواست شاخ و برگ خود را به صورت افقی بگستراند با بریدن تمام شاخه‌های آن به استثنای یکی از کاکل‌هایش، وادار می‌کنند از طول به رشد خود ادامه دهد؛ در نتیجه درختان به شکل دسته جاروب درمی‌آیند و چون عضو تنفس از آن‌ها گرفته شده به زحمت در مقابل یک خشک‌سالی نه چندان سخت دوام می‌آورند و بیش‌تر از نوک درخت گرفته به طرف پایین خشک می‌شوند؛ در صورتی که درختی که طبق قوانین طبیعی رشد کرده باشد دارای مقاومت بسیار است» یاکوب ادوارد پولاک، «ایران و ایرانیان»، ۱۸۶۵، ترجمه‌ی کیکاوس جهانگیری، انتشارات خوارزمی، ۱۳۶۸.

از دیگر درختان باغ‌های تهران می‌توان به بید و صنوبر اشاره کرد. ایرانیان مدعی بودند تنفس در سایه‌ی بید برای سلامت انسان مفید است، و از این جهت پیوسته زیر سایه‌ی بید لم می‌دادند! باغداران تهران تلاش زیادی برای رشد صنوبر می‌کردند اما این درخت در تهران خوب رشد نمی‌کرد و پس از رسیدن به ارتفاع مشخصی خشک می‌شد.

از دیگر درختان مورد توجه می‌توان به نارون با سایه‌ی دلپذیرش و توت اشاره کرد. البته رواج درخت توت به دوره‌ی محمدشاه بازمی‌گردد که برای ترویج نوغان‌داری و صنعت ابریشم مردم را به کاشت درخت توت تشویق کردند. درخت تبریزی که از تیره‌ی سپیدار است نیز در اطراف تهران محبوب بوده است. رفته رفته در اثر مراودات با غرب پای انواع کاج هم به تنوع گیاهی تهران باز شد و همچنین گل‌های با دوام و زیبایی چون گل سرخ، یاسمن، نسترن و گلنار فارسی هم زینت‌بخش باغ‌ها شدند. به طور کلی، علاقه‌مندی اصلی و سلیقه‌ی رایج در تهران به سمت درختان مرتفع گرایش داشت.

این قصر در سال ۱۱۷۸ به فرمان فتحعلی شاه در تپه‌های شمال تهران (محدوده‌ی خیابان‌های مطهری تا عباس‌آباد در تقاطع با خیابان شریعتی کنونی) و خارج از حصار صفوی جهت اسکان تابستانی شاه ساخته شد. منطقه‌ی مسکونی شهر تهران که در دوران صفوی حصار کشی شد با عنوان‌های حصار صفوی، حصار شاه طهماسبی یا حصار شهر شناخته می‌شد. فتحعلی شاه که شیفته‌ی ایل خود بود نام این کاخ را تخت قجر یا قصر قاجار انتخاب کرد. بنای طبقاتی کاخ که بر فراز تپه بنا شده بود از بیرون به شکل قلعه‌ای با چهار برج مشاهده می‌شد اما داخل آن حیاطی وسیع با حوضی گسترده قرار داشت. باغچه‌ها و حوض‌های متنوع از ویژگی‌های قصر قاجار بود. این بنا که مورد توجه دیگر شاهان قاجار نبود در همان دوران رو به ویرانی گذاشت تا در دوره‌ی ناصری به مقر قزاقان تحت امر کاساکوفسکی بدل شد و تا پایان قاجاریه کاربری نظامی داشت. در دوران پهلوی اول به دلیل نبود زندان مناسب در تهران این مکان که ساختمان‌های متعددی داشت با پیشنهاد سرتیپ درگاهی و با طراحی مارکوف، معمار روس تبار، به زندانی با نام زندان قصر تغییر کاربری داد. سرانجام در سال ۱۳۹۱ به جهت نامناسب بودن وجود زندان در بافت شهری این مکان به باغ موزه‌ای با نام قصر بدل شد.

باغ و کاخ گلستان

این کاخ و باغ از بازمانده‌های عصر صفوی در حصار طهماسبی است. در دوران شاه عباس اول و سلطان حسین که به تهران توجه بیشتری شد در این شهر باغ‌ها و بناهای بیشتری قد برافراشتند. بعد از حمله‌ی افغان‌ها، تغییراتی چون ساخت کاخ‌های جدید در تهران آغاز شد که با روی کار آمدن نادر شاه ناتمام ماند. در حکومت افشاریه، تهران مورد توجه نبود و آغاز رونق و آبادانی تهران از عصر زندیه، و شکوفایی آن در دوران قاجار صورت گرفت. گلستان شامل بخش‌های متنوعی بوده است؛ از باغ تا عمارت‌ها و تالارهای گوناگون. احتمالاً تخت مرمر قدیمی‌ترین بخش این مجموعه است. ساختمان‌های زیادی در مجموعه‌ی گلستان از دوران قاجار تا پهلوی تخریب شدند، اما عمارت‌ها و تالارهای قابل توجهی هم تا امروز به جای مانده‌اند. برای مثال در دوران قاجار عمارت‌های کلاه فرنگی، چهل ستون و خروجی تخریب شدند و به جای هر سه بنا حوض‌های وسیعی ساخته شد، یا برج جهان‌نما در اواسط قاجاریه و عمارت حرمسرا در دوران پهلوی تخریب شدند.

قصر برلیان

قصر یا تالار برلیان در ۱۲۶۱ به دستور ناصرالدین شاه ساخته شد؛ تالاری در اوج زیبایی و سراسر آینه‌کاری، بلورکاری و گچ‌بری که به همین جهت با نام برلیان شهرت گرفت. این تالار در عهد ناصری ویژه‌ی شرفیابی بوده است و ناصرالدین شاه در آنجا درباریان، وزیران یا سفیران خارجی را به حضور می‌پذیرفت. اوژن اوبن که در زمان مرگ مظفرالدین شاه در تهران حضور داشته می‌نویسد: «مظفرالدین شاه آخرین روزهای عمرش را در تالار برلیان گذرانید و آن تالاری است که دیوارهایش مطابق سلیقه‌ی ایرانی‌ها با صدها تکه بلور تراش داده شده است و آینه‌کاری شده است. پنجره‌های ارسی بزرگ آن به روی گل و درخت باغ گلستان باز می‌شوند...» اوژن اوبن، «ایران امروز»، ترجمه‌ی علی‌اصغر سعیدی، نشر علم، ۱۳۹۱.

نگارستان

باغ نگارستان در شمال میدان بهارستان، از محل وزارت فرهنگ و ارشاد کنونی تا باغی که کماکان با نام نگارستان باقی مانده، قرار داشته است. شکل‌گیری آن به دوره‌ی صفوی باز می‌گردد اما در دوره‌ی فتحعلی شاه ساختمان‌های متعددی در این باغ خارج از حصار شهر ساخته شد. پس از محمد شاه که در نگارستان تاج‌گذاری کرد، این باغ مورد توجه شاهان قاجار نبود و رفته رفته با برجیده شدن حصار صفوی و بزرگ شدن تهران این کاخ باغ که دیگر در میان شهر قرار داشت از رونق افتاد. در سال ۱۳۰۷ بخش وسیعی از کاخ نگارستان تخریب شد و به فرمان رضا شاه و با طراحی مارکوف، معمار روس تبار، به جای آن ساختمان‌های دارالمعلمین بنا شدند. به مرور ساختمان‌های دانشسرا و کتابخانه هم در این باغ ساخته شدند. در عصر پهلوی، قسمت اصلی این کاخ باغ به وزارت فرهنگ تعلق گرفت و در آن تنها بنای قاجاری این مجموعه نیز با نام حوضخانه پابرجاست. تا سال ۱۳۷۱ دانشکده‌ی علوم اجتماعی در بخش شمالی باغ دایر بود و پس از آن سال‌ها متروک ماند و در سال ۱۳۹۲ پس از مرمت به باغ موزه تغییر کاربری داد.

قصر یاقوت

در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه، او دستور ساخت قصری در نزدیکی شکارگاه سرخه حصار را صادر کرد. امور ساخت این بنا به عهده‌ی میرزا محمد خان سرتیپ معتمد السلطان بود که در ساخت این قصر از الگوهای غربی بهره جست. هزینه‌ی ساخت این قصر در آن زمان هشتاد هزار تومان اعلام شد. رنگ سرخ شیروانی این قصر و شیشه‌های آن علت گزینش نام یاقوت بود. در سال ۱۲۶۳ کوشک اصلی دچار حریق شد و از بین رفت، که جای آن عمارتی دو طبقه و فرنگی‌تر از قبل جایگزین شد. این قصر هنگام سرد شدن هوا و از جهت شکار مورد استفاده بود و شاه چند روزی را با برخی از اهل حرم در آنجا می‌گذراند. مراسم مخصوص آشپزان نیز در این قصر برگزار می‌شد و طی آن بزرگان کشوری شخصاً در تهیه‌ی آش مشارکت می‌کردند! محیط باغ و درختان این قصر با توجه به موقعیت جغرافیایی‌اش به اصطلاح وحشی‌تر از دیگر کاخ‌ها بود. پس از سال‌ها متروکه ماندن قصر یاقوت با تصویب مجلس شورای ملی در آن مکان بیمارستانی ویژه‌ی امراض ریوی دایر شد. بعدتر بخش روحی روانی نیز در آنجا تأسیس شد و سرانجام عمارت سرخه حصار به دفتر ریاست بیمارستان فوق تخصصی قلب شهید لواسانی تغییر کاربری داد.

عشرت آباد

ناصرالدین شاه در سال ۱۲۵۳ دستور بنای کاخی را در حد فاصل نگارستان و قصر قجر، در حوالی میدان سپاه کنونی، صادر کرد. در محوطه‌ای بسیار وسیع، یک ساختمان چهار طبقه به شکل کلاه فرنگی و سی عمارت کوچک در اطراف یک حوض بزرگ با فواره‌های متعدد ساخته شد. همین طور باغی مصفا ساخته شد که شخص شاه تعدادی از درختان آن را غرس نمود. نزدیکی این مجموعه به ارگ سلطنتی موجب آن شد که جشن‌ها و عروسی‌های خاندان قاجار نیز در آنجا برپا شود. پس از ناصرالدین شاه، عشرت آباد رو به افول رفت و هنگام کودتای ۱۲۹۹ به پادگان نظامی تغییر یافت. در زمان کودتا، قوام السلطنه و عین‌الدوله از زندانیان سرشانشی بودند که در آنجا محبوس شدند. پس از انقراض قاجاریه، در دوران پهلوی این مکان نخست به شهربانی و سپس به ارتش واگذار شد. همین طور به مرور، بناها از میان برداشته شدند و اکنون تنها کوشک اصلی در شرایطی نامطلوب باقی مانده است.

قصر صاحبقرانیه

ناصرالدین شاه در سال ۱۲۲۹ به جهت گرمای شدید هوای تهران، ایشیک آقاسی دربار را مأمور کرد تا محلی مناسب برای کاخ بیلاقی خود بیابد. او روستای کردوی (نیاوران فعلی) را به شاه پیشنهاد کرد و مورد قبول واقع شد. کاخ دو طبقه‌ی با شکوهی با حوضخانه‌ای در طبقه‌ی زیرین کاخ ساخته شد. ناصرالدین شاه که زمان زیادی را در این کاخ سپری می‌کرد در آبادانی باغ این کاخ بسیار کوشید و بازار و تکیه‌ای هم در محل روستا ساخت. این کاخ مورد پسند مظفرالدین شاه نیز بود و او در زمان شیوع وبا، شش ماه در صاحبقرانیه ساکن شد. او همچنین فرمان مشروطه را در این کاخ امضا کرد. در دوران پهلوی اول، صاحبقرانیه مرمت و نوسازی شد تا مراسم ازدواج محمدرضا پهلوی و فوزیه فؤاد در آنجا برگزار شود که سرمای شدید هوا جشن را به ارگ سلطنتی منتقل کرد. سال‌ها بعد، تالار جهان‌نما به دفتر کار محمدرضا پهلوی تغییر کاربری داد و اتاق‌های اطراف آن در اختیار منشیان شاه و مراجعین قرار گرفت. طبقه‌ی حوضخانه نیز به محلی برای مراسم غیررسمی و پذیرایی از سفیران و میهمانان خارجی اختصاص یافت. این مکان بعد انقلاب سال ۱۳۵۷ مدتی بسته ماند و سرانجام به موزه بدل گشت.

سلطنت آباد

در سال ۱۲۳۶ به فرمان ناصرالدین شاه در فضای وسیعی نزدیک به قریه‌ی رستم آباد (پاسداران کنونی) کاخ سلطنت آباد بنا شد. این کاخ بزرگترین قصر بیلاقی دوران قاجار بود. جهت طراوت سلطنت آباد، باغ بسیار گسترده‌ای با هزاران درخت ساخته شد و مقابل عمارت دریاچه‌ای وسیع ساختند که چند کرجی برای تفریح شاه و اطرافیانش در آن به آب انداخته شده بود. بخش عمده‌ای از خیابان جاده قدیم شمیران (شریعتی فعلی) برای سهولت در تردد شاه با نام جاده‌ی سلطنت آباد ساخته شد. در دوران پهلوی این مجموعه در اختیار امور نظامی و وزارت دفاع قرار گرفت. در باقی اراضی سلطنت آباد، پادگان نظامی شمال تهران تأسیس شد و تاکنون نیز این مکان مختص امور نظامی ست. احمد شاه قاجار در این کاخ تاج‌گذاری کرد و سال‌ها بعد محمد مصدق در تالار آینده‌ی سلطنت آباد محاکمه شد.

فرح آباد

در سال ۱۲۸۲ مظفرالدین شاه، که علاقه‌مندی ویژه‌ای به دوشان‌تپه داشت، تصمیم گرفت کاخی در شمال این منطقه بنا کند. قصری با اسلوب کاخ‌های پاریس توسط معماری بلژیکی یا فرانسوی بر روی تپه‌ای مرتفع طراحی و ساخته شد. تعداد زیادی درخت کاشته شد. همین‌طور گلخانه‌ای شیشه‌ای برای نگهداری گیاهان خاص احداث شد و استخرهایی بزرگ نیز در قسمت‌های مختلف محوطه و روبه‌روی بنای اصلی ساختند. این قصر مورد توجه محمد علی شاه نبود اما احمد شاه در آن اقامتی طولانی داشت. در دوران پهلوی مدتی در مجموعه‌ی فرح آباد بیمارستان ریوی دایر بود که با تلاش آتابای میرشکار محمدرضا شاه به اصطبل سلطنتی تغییر کاربری داد و تا وقوع انقلاب شاه و درباریان در محوطه‌ی فرح‌آباد به سوارکاری می‌پرداختند. پس از انقلاب سال ۱۳۵۷ این محوطه در اختیار سپاه پاسداران قرار گرفت و کاربری نظامی پیدا کرد و پس از مدتی به موزه‌ی نیروی دریایی سپاه پاسداران تبدیل شد، اما امکان بازدید عمومی از آن فراهم نیست.

سعدآباد

در اواخر سلطنت احمد شاه به جهت آب و هوای مطبوع منطقه‌ی سعدآباد کوشکی زیبا بر روی یکی از تپه‌های این منطقه برای سکونت شاه ساخته شد. پس از به سلطنت رسیدن دودمان پهلوی، رضا شاه با خرید اراضی اطراف محیطی وسیع و باغی بسیار گسترده جهت سکونت کل خاندان سلطنت و دستگاه دربار فراهم کرد. تا پایان دوران پهلوی در این مکان هجده کوشک، کاخ و عمارت ساخته شد که همگی به آجرکاری، آینه‌کاری و اسلوب معماری هنرمندانه‌ای مزین شدند. پس از انقلاب سال ۱۳۵۷ بخش بزرگی از این مجموعه به موزه بدل شد و بخش‌هایی مورد استفاده‌ی حاکمیت قرار گرفت.

نیاوران

در سال ۱۳۳۷ مدتی پس از ازدواج محمدرضا شاه با فرح دیبا، محوطه‌ای در ضلع شمالی کاخ صاحبقرانیه به مکانی برای ساخت کاخ خانوادگی سلطنتی اختصاص یافت. ساختمانی چهار طبقه ساخته شد با اسلوبی ایرانی و اروپایی به همراه کاشی‌های فیروزه‌ای با نقوش اسلیمی و در کل تزئیناتی مطابق با ریشه‌های معماری ایرانی. کاخ مشرف به باغ صاحبقرانیه/نیاوران بود و اصلاحاتی در ساختار باغ نیز صورت گرفت. درخت‌های چنار کهنسال این باغ تا امروز بر جلوه‌ی آن افزوده‌اند. این بنا نیز چون دیگر ساختمان‌های مجموعه ی نیاوران اکنون به عنوان موزه پابرجاست.

مرمر

در سال ۱۳۱۳ به دستور رضا شاه کاخی در زمینی که قبلاً متعلق به خانوادگی فرمانروایان بود ساخته شد. این مکان اقامتگاه زمستانی شاه بود. این بنا با گنبدی متأثر از مسجد شیخ لطف‌الله اصفهان با توجه به اسلوب معماری ایرانی ساخته شد. پس از رضا شاه، کاخ مرمر محل زندگی محمدرضا شاه و فوزیه فؤاد بود. همچنین مراسم عقد پادشاه با ثریا اسفندیاری و مراسم نامزدی شاه با فرح دیبا نیز در آنجا برپا شد. سپس کاخ مرمر دفتر کار محمدرضا پهلوی تا پیش از نقل مکان به صاحبقرانیه بود. باغ این کاخ بسیار مصفاست و درختانی متراکم زینت‌بخش آن بوده‌اند. از سال ۱۳۵۵ این بنا به موزه‌ای با عنوان پهلوی تغییر کاربری داد که با انقلاب سال ۱۳۵۷ موزه تعطیل شد و بنا از آن موقع تا سال ۱۳۹۸ در اختیار حاکمیت بود. پس از سال ۱۳۹۸ کاخ مرمر زیر عنوان موزه‌ی هنر ایران بازگشایی شد.

باغ اتحادیه

یکی از باغ‌های عظیم تهران باغ لاله‌زار بود که پیشینه‌ی آن به قبل از عصر ناصری و دوران فتح‌علی‌شاه می‌رسید. در این باغ هر یک از شاهان قاجار عمارتی مستقل ساختند و عملاً به چندین بخش مجزا تفکیک شده بود. در سال ۱۲۶۱ برای ساخت خیابان لاله‌زار، این باغ تقسیم‌بندی و فروخته شد. بخشی از آن به میرزا ابراهیم خان، پدر علی‌اصغر خان اتابک امین السلطان رسید و با مرگ ابراهیم خان، پسرش بخش‌های دیگری از زمین‌های مجاور را خرید و به آن افزود. تا آنکه پس از مرگ امین‌السلطان، بازماندگان او این زمین را تفکیک کرده و فروختند. در سال ۱۲۹۵ رحیم خان اتحادیه بخش قابل توجهی از این زمین را خریداری کرد و طی سی سهم میان فرزندان خود تقسیم نمود. باغ و خانه‌ی اتحادیه اینگونه پدیدار شد. پس از انقلاب سال ۱۳۵۷ این مکان رفته‌رفته از مرکز توجه مالکانش بیرون ماند تا جایی که در تلاش بودند این خانه باغ را بفروشند و خطر ویرانی آن را تهدید می‌کرد. از سال ۱۳۹۲ تا ۹۴ پس از طی مراحل قانونی، این مکان توسط شهرداری تهران خریداری شد و تا سال ۱۳۹۹ در دست مرمت بود و امروز به مجموعه‌ای فرهنگی و هنری بدل گشته است.

کاخ چهلستون اصفهان

از دوران شاه عباس کبیر، احداث باغ و کاخی عظیم در محدوده‌ی دولتخانه‌ی صفوی اصفهان آغاز شد و در هنگام سلطنت شاه عباس دوم این باغ و عمارت تکمیل شد. بنای کاخ متأثر از معماری چینی و ایرانی‌ست و سرشار از ظرافت و زیبایی. حوض عظیمی در سمت ورودی و حوضی کوچک‌تر در پشت بنا قرار دارد. باغی‌ست گسترده و دلپذیر که دقیقاً از تراکم درختان آن در عهد صفوی آگاه نیستیم. از ویژگی‌های ممتاز تزئینات در عهد صفوی نقاشی دیواریست که به شکل اعلای آن را در جای‌جای کاخ چهلستون می‌بینیم. همچنین نقاشی‌هایی از دوران افشاری و قاجار نیز بر این بنا افزوده شده است.

هشت بهشت اصفهان

به طور کلی، معماری ایران در عصر صفوی در تزئینات بسیار منحصر به فرد است و یکی از درخشان‌ترین بناهای آن دوره کاخ هشت بهشت است. این عمارت در دوران شاه سلیمان بنا نهاده شد که مختص سکونت هشت سوگلی شاه بود. باغ این کاخ در عهد شاه اسماعیل احداث شد اما شکوفایی آن به دوران شاه عباس کبیر تا شاه سلیمان بازمی‌گردد. همچون دیگر بناهای سلطنتی عهد صفوی، از نقاشی دیواری به طور ویژه‌ای برای تزئینات دلفریب این بنا استفاده شده است.

The Persian Garden During Safavid and Qajar Eras

Aside from the descriptions of travelers such as Jean Chardin, Jean-Baptiste Tavernier, and Engelbert Kaempfer, not much remains about the state of the Persian Garden during the Safavid period (for instance, see Jean Chardin, "Journal du voyage du Chevalier Chardin en Perse", 1686). After the Afghan invasion of Isfahan, the city gradually fell from grace and later during the reign of governor Zell-e Soltan, many of the city's gardens fell were slowly left to destruction. After the Safavid era, gardens were becoming more prevalent in cities such as the new capital of Tehran and the residence of the crown prince Tabriz. During the Qajar period, Iran's growing trades with Western countries had deep impact on the gardens. Notably, Naser al-Din Shah and Mozaffar ad-Din Shah's passion about gardening and plant care had considerable effects on the look of the Persian Garden. In their travels to Europe, Qajar monarchs, especially Mozaffar ad-Din Shah, ordered the recording and documentation of plant and tree names so as to grow similar plants in their own gardens back home. Among the Western souvenirs brought into Iranian gardens were sculpture fountains, electric lamps, iron benches and seats, steel railings, and similar elements, drastically changing the face of the gardens Gholamreza Jamal ad-Din, "Gardens and Garden Making During Qajar Era", Rozaneh Publications, 2020; Mohammad Khodaei, "Qajar Palaces Through History", Nedaye Tarikh Publications, 2020).

Reviewing the descriptions of Western travel writers about Qajar-period gardens is also revealing. Fred Richards, for instance, writes in his travelogue: the first thing one notices about the gardens in Iran is that they are private and hidden from public sight, because it is here where the Iranian host usually receives their guests. There is a rectangular or square-shaped clay wall surrounding the garden. The irrigation methods used in Iran have caused the country's gardens to have an almost perpendicular shape. If we were to list the things inside one of these gardens, it would be along these lines: a number of trees, a fountain whose waters fall into the ground at nights through small seams in the structure, and some flowers in flower beds around the garden. The flower beds are laid out in geometrical forms, much like the walls, and their shape is not simple but quite complex, and perhaps the Iranian artists have been inspired by the carpet-weaving arts that the Persians are masters at" (Fred Richards, "A Persian Journey", 1931).

The Trees of Tehran's Gardens

Since the Qajar era, *Platanus Orientalis* (the Oriental Plane tree) has remained the most common tree in Tehran's gardens. With its wide bole and intertwined branches, the plane tree casts a pleasant shadow suited for Tehran's long and warm summers. Polak, an explorer and a pioneering doctor, describes the planting of plane trees in Tehran in the nineteenth century: "at the time the people of Tehran were becoming more interested in taller trees. By pruning all of the branches that were growing horizontally and leaving only the uppermost branches, they would force the tree to grow vertically; as so, the trees resembled a broom and since their breathing apparatus was taken away from them, they would gradually dry and die downwards; while a tree growing naturally would have much higher resistance" (Jakob Eduard Polak, "Persien: Das Land und seine Bewohner: Ethnographische Schilderungen", 1865). Willows and populus trees were among the other trees grown in Tehran's gardens. Iranians claimed that breathing under a willow's shadow was beneficial to one's health, and would thus spend long hours taking naps under willow trees! People who owned gardens in Tehran made much effort in growing populus but these trees were not suited for the city's climate, most of them dying after reaching a certain height. Elms with their lovely shadows, and white mulberry trees were also common. It was during the reign of Mohammad Shah Qajar when people were encouraged to plant mulberry trees in order to develop the industry of silk making. *Populus nigra*, commonly referred to Tabrizi tree in Iran, was also popular around Tehran. As trade grew between Iran and Europe, pine trees found their way into Tehran, and flowers such as red roses, plumeria, *rosa foetida*, Persian grenades became widespread in Iranian gardens. Nevertheless, the people of Tehran had a certain penchant for taller trees.

The Palaces and Gardens in "Under Preceding Trees"

Qajar Palace (Qasr-e Qajar)

Constructed in 1799 on the northern hilltops of Tehran's city limit by the order of Fath-Ali Shah Qajar, the palace was situated outside of the Safavid Borders, or the general residential area of Tehran, and aimed as a summer resort for the monarch. Fath-Ali Shah who was obsessed with his dynasty, named the palace Qajar. The main building was located on top of a hill and appeared as a castle with four towers from the outside, but there was a large courtyard and a sizable fountain inside the walls. Qajar Palace [Qasr] featured many smaller gardens and flower beds as well as several fountains. Since the later Qajar monarchs and royals were not as much interested in the palace, it was left untouched for many years before being transformed into the headquarters of Persian Cossack Brigade under the leadership of General Kossakovsky during the reign of Naser al-Din Shah, and remained a military base until the end of the Qajar era. During the First Pahlavi period, due to the lack of proper detention centers in Tehran, by the recommendation of Brigadier General Mohammad Dargahi and the design of Russian architect Nikolai Markov, Qajar Palace was transformed into a prison and renamed Qasr Prison. Ultimately, the prison was closed, and later transformed into a public park and museum in 2012.

Golestan Garden and Palace

This compound is a relic of the Safavid period and it was originally situated inside the Safavid Borders. During the reign of Abbas I and Sultan Husayn, Tehran became increasingly important and more gardens and palaces were built in the city. After the Afghan Siege, a number of new palaces were planned for construction in Tehran, but after Nader Shah Afshar took over the country, many remained unfinished. During the first decades of Afsharid period (1796-1736), Tehran fell from focus and the city only started gaining the government's attention during Zand rule (1794-1751) and was later more established during the Qajar era. Golestan included many different parts: a garden, several mansions and different halls. It is estimated that the oldest part of compound is Marmar Castle. Many buildings in Golestan were destroyed both during Qajar rule and Pahlavi era, but still a number of important mansions and halls have survived. For instance, Kolah-Farangi and Chehelsotoon mansions, and the exit hall were destroyed during the Qajar period and replaced with three large basins and fountains. Jahan-Nama Tower was also destroyed during the mid-Qajar period and the Harem Mansion during the Pahlavi rule.

Berelian [Brilliant] Hall

Berelian Hall or Berelian Mansion was constructed in 1882 following an order by Naser al-Din Shah; a most beautiful mansion fully decorated in mirror work (*Āina-Kāri*) and crystal work (*Bolūr-Kāri*), and stucco. The mansion was used for receiving special guests like members of the court, ministers, and ambassadors during Naser al-Din Shah's reign. French ambassador Eugène Aubin, who was in Tehran at the time of Mozaffar ad-Din Shah's death, writes: "Mozaffar ad-Din Shah spent his last days in Berelian, a mansion whose walls have been decorated with hundreds of pieces of cut crystals and mirrors, as it is common in Persia. The large sash windows open into the trees and flowers of Golestan garden . . ." (Eugène Aubin, "La Perse d'aujourd'hui", 1908).

Negarestan

Negarestan Garden is located north of Baharestan Square in downtown Tehran. Parts of what was originally Negarestan compound are now used by the Ministry of Culture. Negarestan's initial construction dates back to the Safavid period, but during the reign of Fath-Ali Shah Qajar, many buildings were added to the garden and outside of the city limits. After Mohammad Shah, who held his crowning ceremony at Negarestan, the garden fell out of the kingdom's attention and gradually after the destruction of Safavid Borders and the developments in Tehran's urban area, the compound which was now in the middle of the city, lost its importance. A large portion of Negarestan Palace was destroyed in 1928, and by an order issued by Reza Shah Pahlavi, the buildings of Dar al-Mo'allemin (the national teachers' college) were designed by Nikolai Markov and constructed. Later on, more buildings, including the higher college and a library, were created. During the Pahlavi period, the main part of the palace was transferred to the Ministry of Culture. A Qajar-era Howzkhaneh (fountain hall) has survived to this day. Until 1992, the campus of University of Tehran's Faculty of Social Sciences was located in the northern part of the garden. Afterwards, the buildings were abandoned, and later restored and reopened as a museum in 2013.

Yaqoot [Ruby] Palace

During the last years of Naser al-Din Shah's rule, he ordered a palace to be built near the hunting grounds of Sorkheh-Hesar, east of Tehran. Mirza Mohammad Khan, General Motamed al-Sultan, was commissioned to build the palace, and he used many Western motifs and influences. It was reported at the time that the palace's construction had cost eighty thousand Tomans. The palace was named Yaqoot due to the ruby color of the shingles and windows. In 1884, the main building was destroyed in a fire, and a new two-story mansion was built in its place with a much more Western-inspired design. The palace was mainly used during colder seasons and for hunting trips. The monarch would spend a few days there with some members of his harem. Moreover, the palace was host to a special cooking ceremony in which some of the high-ranking government officials would take part in cooking a stew. The garden and trees of this palace, due to its location, were a bit less organized and wilder compared to the rest of the gardens of the era. After years of remaining abandoned, the Iranian Parliament passed a law to transform the palace into a hospital for respiratory diseases. A psychiatric ward was also added to the hospital later. Eventually, the building was transferred to the director's office of Shahid Lavasani Hospital.

Eshrat Abad

In 1874 Naser al-Din Shah ordered the building of a palace somewhere between Negarestan and Qajar Palace, near present-day Sepah Square. A large four-story Kolah-Farangi-style mansion along with thirty smaller mansions and an enormous fountain were constructed in a large piece of land. Moreover, a beautiful garden was created, with a number of trees planted by the Shah himself. Since this area was close to the Administrative Citadel, many of royal ceremonies were held in Eshrat Abad. After the death of Naser al-Din Shah, Eshrat Abad fell out of favor, and it became a military base during the 1921 coup. At the time of the coup, Ahmad Qavam and Abdol Majid Mirza were among the high-ranking prisoners held at Eshrat Abad. During the Pahlavi era, Eshrat Abad was initially transferred to Shahr bani police forces, and later to the army. Many of the buildings have been destroyed and only the main building survives, itself requiring considerable repair.

Sahebqaraniyeh Palace

In 1850, due to an exceptionally warm weather, Naser al-Din Shah ordered his eşik aqasi to find a suitable location for the construction of a summer palace. He recommended Kardooy village (currently Tehran's Niavaran neighborhood) to the Shah. Following the Shah's approval, a grand two-story palace with a Howzkhaneh (fountain hall) on the underground floor was built. Naser al-Din Shah spent much time in this palace and made considerable effort in maintaining the grounds and the garden. He also ordered the construction of a market and a Tekyeh in the village. The palace was also one of Mozaffar ad-Din Shah's favorites where he spent six months during the cholera outbreak in Tehran. He also signed the landmark 1906 constitution law in this palace. During the First Pahlavi period, Sahebqaraniyeh went through renovation in order to host the wedding ceremony of Mohammad Reza Pahlavi and Princess Fawzia Fuad of Egypt, but the ceremony had to be cancelled due to cold weather and was hosted at the Administrative Citadel. Years later, Jahan-Nama Hall in the palace became the Shah's office, and the adjacent rooms for his clerks and guests. The Howzkhaneh was also used for less formal ceremonies as well as receiving ambassadors and foreign guests. After the 1979 Revolution, the palace was closed and later transformed into a museum.

Saltanat Abad

Saltanat Abad Palace was built in 1857 in an enormous land near Rostam Abad village (currently Pasdaran area). This was the largest of the Qajar summer palaces. A vast garden with thousands of trees and a large lake facing the main building were created, and several small boats were put in the water for the Shah and his acquaintances' leisure. Most of the old Shemiran road (currently Shariati Street) was originally created as Salatanat Abad Road for the Shah's convenience in traveling to the palace. The compound was transferred to the military and the Ministry of Defense during the Pahlavi era. Some parts were transformed into a military barracks and are still used as a base. The crowning ceremony of Ahmad Shah Qajar was hosted at this palace, and years later, the trial of Mohammad Mossadegh was held at Saltanat Abad's Mirror Hall.

Farah Abad

In 1903 Mozaffar ad-Din Shah, who was deeply fond of Doshan Tappeh grounds, decided to order the building of a palace in the northern parts of the area. A palace, designed by a Belgian or a French architect and inspired by Parisian palaces, was built on a high hilltop and many trees were planted. A glass greenhouse was added to keep exotic plants, and several large pools and fountains were created in the grounds. Mohammad Ali Shah was not as interested in the palace, but Ahmad Shah spent much time in there, using it as a primary residence. During the early Pahlavi years, the palace was transformed to a hospital for respiratory diseases. However, Atabai, the Mirshekar (administrator of hunting) of the court of Mohammad Reza Pahlavi, convinced the Shah to transform the area into the royal stables, where the members of the court would go for horse-riding. After the 1979 Revolution, the palace and the grounds were transferred to the Revolutionary Guards (IRGC), and was later turned into the Museum of IRGC Navy, yet the museum is not open to public view.

Saad Abad

During the final years of the reign of Ahmad Shah Qajar, a beautiful residential mansion was built for the Shah on top of a hill in Tehran's Saad Abad area which was known for its pleasant weather. After the Pahlavi dynasty took over Iran, Reza Shah acquired the surrounding lands and transformed the area into a large compound to be used for as the residence of his family and the court. During the Pahlavi rule, eighteen mansions and buildings were added to the compound, all decorated in brickwork (Ajar-Kāri), mirror work (Āina-Kāri) and intricate architectural patterns. After the 1979 Revolution, most of the area was transformed into several museums, and some parts have been used by the government.

Niavaran Palace

In 1958, a short period after the wedding of Mohammad Reza Pahlavi and his third wife Farah Diba, an area north of Sahebqaraniyeh Palace was considered for the residence of the royal family. A four-story building, with a combination of both local and European architectural styles, was constructed. It featured turquoise tilework with patterns and elements of traditional Persian architecture. The palace had a view to Sahebqaraniyeh and Niavaran Gardens. Both gardens had to be slightly remodeled and redesigned in some areas. The palace and a large portion of Niavaran compound are currently open as museums.

Marmar Palace

In 1934 Reza Shah Pahlavi ordered a palace to be built on a land purchased from the Famanfamaiian family, to be used as the winter residence of the Shah. The palace featured a dome inspired by the dome of Isfahan's Sheikh Lotfollah Mosque, and its general architecture resembled traditional Persian styles. After Mohammad Reza Pahlavi took over, he and Princess Fawzia Fuad of Egypt used the palace as their primary residence. The Aghd ceremony of Mohammad Reza Pahlavi and his second wife, Soraya Esfandiary, and the engagement ceremony of him and his third wife, Farah Diba, was held at this palace. The palace served as the Shah's main office, before the office was moved to Sahebqaraniyeh palace. The garden at Marmar Palace is particularly dense with many trees. Since 1977, the building was renamed and reopened as Pahlavi Museum, which was closed after the 1979 Revolution, and used for government offices until 2019. The palace has recently reopened as Iran Art Museum.

Ettehadieh Garden

One of the largest of Tehran's gardens was Lalehzar Garden, which dated back to the reign of Fath-Ali Shah Qajar. Each of the Qajar monarchs built their own mansions in the garden, and thus it appeared as several very different areas. In 1882, the garden was divided up and sold to accommodate Lalehzar Street. A part of it was purchased by Mirza Ebrahim Khan. After Ebrahim Khan's death, his son Mirza Ali Asghar Khan, also known as Atabak or Amin al-Soltan, purchased other properties divided from Lalehzar Garden, adding them to his lands. His heirs later divided the lands again and sold them off. In 1916, Rahim Khan Ettehadieh purchased much of these lands and divided them into thirty separate pieces for his children. Ettehadieh Mansion and Garden were created during this era. After the 1979 Revolution, the owners lost interest in the property, and it was left abandoned for years while being offered on the market. The property was eventually purchased by Tehran Municipality in 2013, and later opened in 2020 as a cultural and artistic compound after lengthy restorations.

Chehelsotoon Palace, Isfahan

Since the rule of Abbas I, a large garden and palace was planned in the area around Isfahan's Safavid administration campus. It was eventually completed during the reign of Abbas II. Inspired by both traditional Persian and Chinese architecture, the palace has intricate details and fine decorations. A large Howz fountain sits in the front and a smaller one in the back side of the palace. The building is located in the middle of a large beautiful garden. It is not clear how the trees were scattered around the garden during the Safavid period. During this period, murals were common palace decorations, and Chehelsotoon hosts some of the finest of these paintings. A number of paintings were also added during the later Afsharid and Qajar periods.

Hasht Behesht Palace, Isfahan

The architecture of the Safavid era was very unique in terms of fine decorations, and perhaps Hasht Behesht Palace is one of the finest of the period. Hasht Behesht was constructed during the reign of Suleiman I, and it was the residence of eight of his special mistresses. The garden was created during the rule of Ismail I, but it was extensively developed during the reign of Abbas I and Suleiman I. Like many other Safavid-era buildings, Hasht Behesht hosts a number of beautiful murals.

